

Ірина БЕЗУГЛА

старший викладач кафедри іноземних мов
та міжкультурної комунікації
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця (Харків)
irinav7@gmail.com

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ФРАНЦУЗЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Цифровізація освіти розкрила нові можливості для викладання іноземних мов університетами по всьому світу. Вони інтенсивно впроваджують технологію штучного інтелекту (ШІ), що сприяють покращенню ефективності навчання, надають індивідуальний підхід до студентів та адаптують зміст до їх потреб [3, с. 45]. Серед найактуальніших технологій – ChatGPT розроблений компанією OpenAI. Ця система може створювати реальні мовні ситуації, допомагати у написанні текстів і забезпечувати якісний зворотний зв'язок. Застосування новаторських стратегій в освітньому процесі підкреслює необхідність поєднання сучасних технологій з традиційними методами навчання [5, с. 296].

Однією з ключових переваг використання ChatGPT є його здатність імітувати комунікативні ситуації для навчання мов. Це допомагає студентам розширити словниковий запас та тренувати навички спілкування на різноманітні теми. Також це дозволяє працювати над граматиною та фразеологізмами через пояснення та приклади. Наприклад у межах курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням» викладачі використовують ChatGPT для моделювання ситуаційних бесід на тему «Les tendances économiques globales» (переклад з французької.: Світові економічні тенденції). Студенти отримують можливість тренувати складні граматичні структури та академічну лексику, що є необхідним для аналізу сучасних економічних явищ.

Персоналізація навчання є ключовим трендом сучасної освіти, особливо у контексті вивчення іноземних мов. Різний рівень підготовки студентів, їхні індивідуальні навчальні потреби та стиль навчання відіграють визначальну роль у досягненні успіху. Персоналізація навчального процесу передбачає адаптацію методів, матеріалів та завдань до конкретних особливостей кожного студента [3, с. 75].

Перехід на якісно новий рівень персоналізації можна здійснити за допомогою штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, який аналізує відповіді студентів, генерує завдання адаптивної складності, відстежує прогрес і надає рекомендації щодо вдосконалення. Наприклад, якщо учень виявляє труднощі у вживанні умовних речень (*Conditionnel présent* у французькій мові), система генерує додаткові завдання та пояснення, зосереджені саме на цій темі.

Завдяки інтерактивному характеру ChatGPT можна створювати вправи, що відповідають конкретним здібностям студентів, моделювати автентичні мовні ситуації в діалозі та розробляти індивідуальні плани навчання. Водночас при впровадженні ШІ виникають такі проблеми, як технічні обмеження, можливі проблеми в роботі системи та етичні питання, пов'язані з використанням особистих даних студентів. ChatGPT не може повністю замінити емоційний зв'язок між студентом і викладачем, але його інтеграція може покращити процес навчання.

Згідно з опитуванням, проведеним Міжнародною федерацією викладачів французької мови (FIPF), студенти, які використовували інтегровані зі штучним інтелектом платформи, показали на 15 % кращі результати порівняно з традиційними методами навчання [4]. Крім того, студенти повідомили, що вони були більш мотивовані до вивчення мови, особливо тому, що могли вчитися у власному темпі та отримувати негайний зворотний зв'язок; згідно з опитуванням FIPF, 78 % респондентів зазначили, що інтерактивні завдання, створені за допомогою ШІ, сприяли кращому розумінню складних граматичних структур, сприяли кращому розумінню складних граматичних структур, а 65 % зазначили, що їхні навички аудіювання покращилися в результаті взаємодії з ChatGPT. Опитування також показало, що вчителі, які використовують ChatGPT як допоміжний інструмент, змогли скоротити час, який вони витрачали на підготовку до занять, на 30 %.

Французькі університети активно впроваджують ChatGPT для покращення комунікативних навичок студентів. Університет Сорбонна розробив інтерактивну платформу, де студенти можуть покращити свої навички письма та аудіювання за допомогою ChatGPT. Наприклад, при підготовці до мовних іспитів DELF/DALF студенти моделюють реальні екзаменаційні ситуації та отримують детальний аналіз свого письма під час автоматичного оцінювання письмових іспитів [2].

Як зазначено у виданні *Français dans le monde*, "L'IA ne remplace pas l'enseignant, mais elle devient un allié précieux pour améliorer l'interaction avec les apprenants et personnaliser les parcours

d'apprentissage” («Штучний інтелект не може замінити викладачів, але він є цінним союзником для покращення взаємодії з учнями та персоналізації навчальних траєкторій») [1].

Використання ChatGPT продемонстровано на прикладі спеціального курсу з економіки в Університеті Ліон 2, де було реалізовано проєкт, спрямований на моделювання аналізу текстів, пов'язаних із сучасною економічною кризою. Система дозволила студентам вивчати спеціалізовану лексику в контексті, створюючи завдання на основі статей з французьких економічних видань. Результати дослідження показали, що 85 % студентів змогли покращити свої аналітичні навички та розширити словниковий запас у сфері економіки. Використання ChatGPT зробило навчання більш ефективним завдяки створенню інтерактивних вправ, адаптованих до рівня знань студентів.

Інші приклади включають використання ChatGPT для створення вправ на базі реальних кейсів. Університет Бордо розробив програму, в якій студенти імітують співбесіди з працевлаштування французькою мовою. Дослідники університету повідомили, що завдяки використанню ChatGPT студенти засвоїли на 25 % більше термінології міжнародних переговорів і підвищили свою впевненість у мовному спілкуванні. Вони також зазначили, що інтеграція штучного інтелекту дозволяє їм розробляти завдання, які враховують освітній рівень кожного студента [6].

В Університеті Софія Антиполіс (Ніцца) був реалізований проєкт, в якому студенти використовували ChatGPT для підготовки економічної доповіді. У цьому дослідженні 80 % студентів повідомили про покращення своїх навичок аналізу даних та професійного письма. Крім того, використання ChatGPT дозволило студентам зосередитися на концептуальних аспектах своєї роботи, скоротивши час, витрачений на механічні завдання, такі як форматування та редагування. Проєкт був підтриманий Інноваційним центром Антиполіс, який надав технологію та технічну базу для реалізації дослідження.

Як показує вищезгаданий досвід, ChatGPT, що персоналізує процес навчання, має низку переваг, які позитивно впливають на ефективність викладання іноземної мови. По-перше, система аналізує індивідуальні потреби учня і може адаптувати завдання до рівня його знань та конкретних труднощів. По-друге, ChatGPT виправляє помилки та надає миттєвий зворотній зв'язок, щоб допомогти студентам швидко засвоїти нову інформацію. По-третє, він може імітувати реальні мовні ситуації відповідно до потреб студента. Нарешті, ChatGPT значно зменшує навантаження

на викладачів, дозволяючи їм сконцентруватися на складних навчальних завданнях, які вимагають безпосередньої людської взаємодії.

Тому інтеграція гібридних підходів, що поєднують спільну роботу з викладачами та штучний інтелект, може стати однією з найперспективніших стратегій персоналізації навчання. Гібридні підходи можуть забезпечити баланс між інноваційними та традиційними методами навчання і максимізувати ефективність навчального процесу. Роль викладача залишається ключовою у забезпеченні якісного навчання, особливо з точки зору міжособистісної взаємодії та пояснення складних понять. Водночас технології штучного інтелекту, такі як ChatGPT, доповнюють ці методи, дозволяючи студентам навчатися у власному темпі, отримувати миттєвий зворотний зв'язок і виконувати завдання так, як вони вважають за потрібне. Для досягнення максимального успіху викладачі, розробники навчальних програм та експерти зі штучного інтелекту повинні працювати разом, щоб створити інтегровану навчальну платформу, яка відповідає потребам сучасних студентів.

Персоналізація вивчення іноземних мов за допомогою ChatGPT створює нові можливості для університетів. Адаптивні алгоритми, персоналізовані навчальні програми та розвиток комунікативних навичок – основні переваги цієї технології. Майбутні перспективи включають подальшу інтеграцію гібридних підходів, де ШІ доповнює традиційні методи навчання і зберігає баланс між інноваціями та людським фактором.

Література:

1. Bermond, N. Comment l'intelligence artificielle transforme-t-elle l'éducation? *Le blog de 50A*. URL: <https://blog.50a.fr/intelligence-artificielle/education> (date of access: 13.01.2025).
2. Devillers L. ChatGPT et "intelligences" artificielles : comment deceler le vrai du faux. *The Conversation*. URL: <https://theconversation.com/chatgpt-et-intelligences-artificielles-comment-deceler-le-vrai-du-faux-200181> (date of access: 14.01.2025).
3. Luckin, R. Enhancing Learning and Teaching with Technology: What the Research Says. Institute of Education Press (IOE Press), 2018.
4. Rapport d'activités 2023 de la FIPF. *Fédération Internationale des Professeurs de Français*. URL: <http://fipf.org/actualite/rapport-dactivites-2023-de-la-fipf> (date of access: 14.01.2025).
5. Rodríguez García, F., Lozano González, A. A. Redefiniendo la enseñanza: Estrategias innovadoras en la era de la inteligencia artificial. *IA aplicada a la enseñanza y el aprendizaje*. Madrid, 2024. P. 293–314.
6. Masselin, B. Intelligences artificielles génératives. *Enseigner. Université de Bordeaux*. URL: <https://enseigner.u-bordeaux.fr/outils-et-ressources/IAG> (date of access: 14.01.2025).